

SZEGEDI TÖRVÉNYSZÉK
6720 Szeged, Széchenyi tér 4.
6701 Szeged, Pf.: 408.

SZEGEDI TÖRVÉNYSZÉK
13.P.21.048/2013/4. szám

A Szegedi Törvényszék a Bihari Ügyvédi Iroda, dr. Bihari Krisztina ügyvéd (6720 Szeged, Arany J. u. 7. III. em. 17.) által képviselt

I.r.,

29.) III.r. és

IV.r.

felpereseknek – a Sárvári Ügyvédi Iroda, dr. Sárvári Nóra ügyvéd (1137 Budapest, Szent István krt. 8/A. II. em. 5.) által képviselt **Erste Bank Hungary Zrt.** (1138 Budapest, Népfürdő u. 24-26.) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása és egyéb iránti perében meghozta a következő

Í T É L E T E T

A bíróság **megállapítja**, hogy a peres felek között Szegeden, 2008. július 29-én létrejött 2275591. számú, „ kölcsönszerződés magánszemélyek részére, lakásvásárlás céljára, CHF alapú elszámolással, türelmi idővel, 6 hónapos kamatperiódussal” megnevezésű **kölcsönszerződés**, valamint az 53021-0-1/991/2008/5/O. ügyszámú közjegyzői okiratba foglalt **tartozáselismerő nyilatkozat érvénytelen.**

Kötelezi a bíróság az alperest, hogy fizessen meg a felpereseknek – mint egyetemleges jogosultaknak – 15 nap alatt 66.000,- (Hatvanhatezer) Ft perköltséget.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül a Szegedi Törvényszéknél írásban, 3 példányban előterjeszhető fellebbezésnek van helye a Szegedi Ítéltáblához.

A bíróság tájékoztatja a feleket, hogy a másodfokú bíróság tárgyaláson kívül bírálhatja el a fellebbezést, ha ezt a fellebbezési határidő lejártá előtt a felek közösen kérték, továbbá, ha a fellebbezés csak a perköltség viselésére, vagy összegére vonatkozik, csak a teljesítési határidővel kapcsolatos, vagy csak az ítélet indokolása ellen irányul és a fellebbező fél a fellebbezésében nem kérte tárgyalás tartását.

Ha a fellebbező fél akár a fellebbezésében, akár a másodfokú bíróság felhívására, illetőleg a fellebbező fél ellenfele a másodfokú bíróság felhívására tárgyalás tartását kéri, a fellebbezést tárgyaláson kell elbírálni.

Az ítéltábla előtti eljárásban az ítélet, valamint az ügy érdemében hozott végzések elleni fellebbezést előterjesztő fél számára a jogi képviselet kötelező. Emiatt a jogi képviselő közreműködése nélkül eljáró fél perbeli cselekménye, nyilatkozata hatálytalan. Amennyiben a fél jogi képviselővel nem rendelkezik, úgy pártfogó ügyvéd kirendelése iránti kérelmet nyújthat be a lakóhelye szerint illetékes Kormányhivatal Igazságügyi Szolgálatánál.

INDOKOLÁS

A bíróság a felperesek keresete, annak mellékletei, az alperesi ellenkérelem, annak mellékletei alapján az alábbi tényállást állapította meg:

A felperesek és az alperes Szegeden, 2008. július 29-én 2275591. számú „kölcönszerződés magánszemélyek részére, lakásvásárlás céljára, CHF alapú elszámolással, türelmi idővel, 6 hónapos kamatperiódussal” elnevezésű kölcönszerződést kötöttek. Az ebben foglaltak szerint az alperes a felpereseknek, mint adóstársaknak, ingatlanvásárlás céljára 213.694,- CHF kölcsönt bocsát rendelkezésre, a felperesek 27.180.000,- Ft finanszírozási igényének kielégítése céljából, CHF elszámolással. A szerződés I/1. pontja tartalmazza, hogy a nyilvántartásba vett összeg a szerződés megkötése, valamint a folyósítás napja közötti időszak alatt bekövetkezett árfolyamváltozás miatt a finanszírozási igényhez képest 15%-kal növelt mértékben került megállapításra. Az összeg csak tájékoztató jellegű és a tartozás tényleges összegét a II/1. pontban írtak szerint kell megállapítani. A kölcsön futamideje 420 hónapban került megállapításra, amelyből 60 hónap a türelmi idő. Az annuitás számítás megkezdésétől számított futamidő 360 hónap. A kölcsön vonatkozásában az első ügyleti év és kamatperiódus kezdő napja a kölcsön folyósítását követő 15-e, amely 2008. augusztus 15. napjában került rögzítésre. A türelmi idő konstrukció esetében a türelmi idő kezdő napja az első folyósítást követő 15-e. Az annuitás számítás a türelmi idő konstrukció esetében a türelmi idő leteltét követően, az ügyleti év kezdő napjával kezdődik meg. Az ügyleti évet a szerződés esetében egy teljes évben határozták meg, míg a kamatperiódus hosszát 6 hónapban.

A szerződés II. fejezete a kölcsön folyósítása megnevezésű részében került rögzítésre, hogy az alperes a kölcsönt minden esetben az I/1. pontban írt forint összegben folyósítja, de ezt a folyósítás napján érvényes és az alperes által alkalmazott, az alperes hirdetményében hivatkozott számlakonverziós deviza vételi árfolyamon kiszámított CHF összegben tartja nyilván.

A szerződés III. fejezete szerint a kölcsön éves kamatlába – amely a szerződéskötés napjára vonatkozóan ugyancsak tájékoztató jelleggel került az egyedi kölcönszerződésben rögzítésre – évi 4,99% volt és kamatperiódusonként változó, míg a kamatperióduson belül állandó. A III/3. pont rögzíti, hogy a bank a kölcsön ügyleti kamatlábát a kamatperiódus fordulónapján, késedelmi kamatát az egyes ügyleti évek fordulónapján jogosult egyoldalúan megváltoztatni. A bank a kamatnak az adós számára kedvezőtlen változtatásáról akkor is jogosult, ha a tőke- és pénzügyi kamatlábak változása, a bank forrásköltségeinek változása ezt szükségessé teszi. A szerződés III/5. pontja tartalmazza a teljes hiteldíjmutatóra vonatkozó rendelkezést, amelynek mértéke a szerződéskötés napján érvényes számlakonverziós árfolyam figyelembevételével 7,4%-ban került rögzítésre. Tartalmazza a megállapodás, hogy az egyedi szerződés elválaszthatatlan részét képezi a THM számítása során figyelembe nem vett költségek és díjak összegét, illetve becslését tartalmazó melléklet.

Az egyedi kölcönszerződés IV/3. pontja szerint a havonta fizetendő kamat (törlesztés) összege 918,23 CHF, míg a türelmi idő lejártá után a tőke, kamat havonta fizetendő együttes összege 1405,96 CHF. Tartalmazza ezen pont azt is, hogy a kölcönszerződés tekintetében a mindenkor esedékessé váló törlesztőrészek, illetve bármilyen más, pénzügyi kötelezettség CHF-ben teljesítendő. Más pénzügyben való teljesítés esetén a bank a bank által az esedékesség napján alkalmazott, a bank hirdetményében hivatkozott számlakonverziós deviza eladási árfolyamon kiszámított CHF összeget fordít az éppen esedékessé vált kötelezettség teljesítésére. A IV/4. pont szerint a törlesztőrészeket minden hónap 15. napjáig kellett teljesíteni azzal, hogy az első törlesztőrészlet esedékessége 2008. szeptember 15., míg az utolsó törlesztőrészlet 2043 augusztus 15-én esedékes. A késedelmi kamat mértéke 6%-ban került megállapításra.

Az egyedi kölcönszerződés része az ún. CHF klauzula (VII.). Ez tartalmazza, hogy ha a CHF/HUF árfolyamának nagymértékű változása miatt (legalább 5%-os változás), a biztosítékul nyújtott ingatlan értéke már nem nyújt az alperes számára megfelelő fedezetet, akkor az adós köteles 30 naptári napon

belül a bank számára kielégítő pótfedezetet biztosítani. A klauzula 2. pontja szerint a felperesek kifejezetten nyilatkoztak arról, hogy az alperes felvilágosítását – mely szerint a kölcsön vonatkozásában jelentős árfolyamkockázatuk keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem CHF forrás – megértették és ezen információ tudatában is igénybe kívánják venni a szerződésben meghatározott kölcsönösszeget, illetve igénylik a CHF nyilvántartást.

A felperesek a szerződés VIII/12. pontjában rögzítettek szerint kijelentették, hogy a bank üzletszabályzatának, hirdetésményének rendelkezéseit megismerték, azokat magukra nézve kötelezőnek fogadják el. Kijelentették továbbá, hogy a megkötendő kölcsönszerződés tervezetét, a hitelbírálati díj számítási módját, a hitel prolongálásának várható költségét, nemteljesítés esetére a késedelmi kamat mértékét és a hitelfelmondás feltételeit, a teljes futamidőre kiszámított kamatot, a hatályos hirdetmény szerinti THM-et, számításának módját és számítása során figyelembe nem vett egyéb költségeket és várható mértékét (különösen a közjegyzői díj és a kölcsön folyósításához megkövetelt biztosítási díj meghatározását és várható összegét) megismerték, megértették és tudomásul vették. Tudomásul vették továbbá azt a tájékoztatást is, hogy a THM meghatározása a hatályos, vonatkozó jogszabályok, a bank aktuális hirdetésményében közzétett kondíciói, feltételei alapján került meghatározásra és a feltételek, kondíciók változása esetén mértéke módosulhat, valamint azt, hogy a hitel kamatkockázatát a THM nem tükrözi, a hitel árfolyamkockázatához hasonlóan.

A peres felek az egyedi kölcsönszerződés valamennyi oldalát aláírásukkal ellátták.

A szerződés biztosítékaul szolgált a kölcsön felhasználásával megvásárolt ingatlanra az alperes javára alapított jelzálogjog, amely az ingatlannyilvántartásba bejegyzésre került.

A felperesek közjegyzői okiratban rögzítetten tartozáselismerő nyilatkozatot tettek az alperes felé fennálló kötelezettségeik teljesítése érdekében.

A felperesek keresetükben kérték, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy a felek által megkötött kölcsönszerződés, valamint közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozat érvénytelen, miután az nem felel meg a szerződés megkötésekor hatályban lévő Hpt. 213. § /1/ bekezdés a), b), c) és d) pontjainak.

Az egész szerződés érvénytelenségének megállapításán túl – arra az esetre, ha a bíróság nem lát lehetőséget az egész szerződés érvénytelenségének megállapítására – egyes szerződési feltételek érvénytelenségének megállapítását is kérték, miután az tisztességtelen szerződési kikötéseket tartalmaz.

Vitatták a szerződés azon rendelkezését, hogy az üzletszabályzatot megismerték és azt elfogadták, álláspontjuk szerint ez a Ptk. 209/A. § /2/ bekezdésében foglaltak szerint semmis szerződéses feltétel és emiatt az üzletszabályzat nem vált a szerződés részévé.

Kiemelték, hogy a szerződés nem határozza meg a szerződés tárgyát, azaz a kölcsön összegét, miután 22.180.000,- Ft kölcsönre volt szükségük, ez is került átutalásra, ehhez képest a kölcsönszerződésben 213.694,- CHF került rögzítésre, ez pedig nem azonos a részükre folyósított 22.180.000,- Ft-tal, mivel a szerződésalkötés napján alkalmazandó CHF árfolyam figyelembevételével a kölcsönszerződésben rögzített és CHF-ben meghatározott összeg ezen forintösszegnek nem felel meg. Hivatkoztak arra is, hogy a szerződésből nem állapítható meg, hogy milyen költségeket vett figyelembe az alperes a THM kiszámításakor, valamint az sem, hogy milyen költségeket nem vett figyelembe. Hangsúlyozták, hogy a THM kiszámításakor – mint költségelemet – az alperes nem vette figyelembe az árfolyamrést. Mindemellett azon okok sem állapíthatóak meg, amelyek fennállása esetében a THM az adósok terhére hátrányosan megváltoztatható.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperesek perköltségben való marasztalását kérte.

Elsődlegesen igazolási kérelmet terjesztett elő az érdemi ellenkérelme késedelmes benyújtása miatt.

A kereset érdemét illetően vitatta, hogy a szerződés és annak mellékletét képező dokumentumok alapján ne lenne megállapítható a kölcsön összege. érvelése szerint az alperes arra vállalt kötelezettséget, hogy 27.180.000,- Ft-ot finanszíroz akként, hogy az adósok forintban meghatározott finanszírozási igényét svájci frank folyósításával és átváltásával teljesíti. A szerződés pontosan meghatározza, hogy a svájci frankban megállapított és nyilvántartott tőkét a folyósítás és nem a szerződéskötés napján irányadó számlakonverziós deviza vételi árfolyam szerint kell kiszámítani, a felperesek által igényelt forint összeg alapulvételével. Ehhez képest a szerződés I/1. pontjában megjelölt CHF összeg csak tájékoztató jellegű és a tényleges CHF tőkeösszeg a folyósításkor állapítható meg.

Az üzletszabályzat megismeréséhez és átvételéhez kapcsolódóan hangsúlyozta, hogy a szükséges dokumentumokat rendelkezésre bocsátották és az üzletszabályzat a felperesek számára megismerhetővé vált. Védekezése szerint a kölcsönvevők a szerződés megkötésekor kellő tájékoztatást kaptak a deviza alapú kölcsönök lényegéről, azt megállapítani, hogy az árfolyamkockázat felperesekre való áthárítása tisztességtelen lenne, nem lehet. A keresetnek a THM-mel kapcsolatos érvelésével összefüggésben hangsúlyozta, hogy annak kiszámítása, a figyelembe vett költségek mindenben megfelelnek a THM-rendeletben rögzítetteknek és a bank eleget tett azon kötelezettségnek is, amely szerint a szerződésben fel kell sorolnia azokat az indokokat, amelyek alapján a hiteldíjmutató megváltoztatható.

A kereset alapos.

A bíróság a perben írásbeli előkészítést rendelt el, mikor felhívta az alperest arra, hogy a felperesek részére kézbesített keresetében és annak mellékleteiben foglaltakra érdemi ellenkérelmét a felhívás kézhezvételétől számított 15 napon belül terjessze elő. Az alperes ezen felhívást 2013. július 17-én vette kézhez. A 3. és 6. sorszám alatti előkészítő iratok mellékleteként elfekvő, alperesi jogi képviselő meghatalmazása szerint az ügy vitelére az alperestől 2013. augusztus 01-jén kapott meghatalmazást. A tárgyalási határnap 2013. november 18-ra került kitűzésre. Az alperesi képviselőnek tehát az írásbeli előkészítő irat előterjesztésére – a törvénykezési szünetre is tekintettel – 2013. szeptember 04-ig volt lehetősége. Biztosított volt részére az is, hogy amennyiben a meghatalmazás megadása után az ellenkérelem benyújtására még rendelkezésre álló időt kevésnek találja az írásbeli előkészítéshez kapcsolódó feladatai ellátásához, úgy határidő engedélyezését kérje. Erre azonban a jelen perben nem került sor.

Helytálló az alperesnek az a hivatkozása, hogy az utóbbi időszakban jelentősen megszorodtak a pénzügyintézeteknek a devizában nyilvántartott jogügyleteihez kapcsolódó perek. Ugyanakkor ez nem mentesíti a perben eljáró személyeket az alól, hogy az eljárási határidőket betartsák, a jogszabályban foglalt kötelezettségeiknek eleget tegyenek, illetőleg, ha ezek a határidők a megnövekedett ügyteher miatt nem elegendők, úgy élve az ugyancsak jogszabály adta lehetőségekkel, határidő-hosszabbítást kérjenek. Az alperesnek a meghatalmazás kelte és a tárgyalási határnap között mintegy 3 hónap állt rendelkezésére arra, hogy határidő-hosszabbítást kérjen, illetőleg érdemi ellenkérelmét elkészítse. Ehhez képest az a tárgyalási határnapon, a tárgyalás kezdetét megelőzően érkezett meg fax, illetőleg e-mail útján. Ilyen körülmények között a bíróság nem látott lehetőséget arra, hogy az alperes határidő-mulasztás miatt kimentési okokként felhozott indokait elfogadja.

Meg kell jegyezni azt is, hogy az ügyek nagy számban megnövekedtek a devizában nyilvántartott jogügyletekhez kapcsolódóan, ugyanakkor ezek az eljárások – különösen egy adott pénzügyintézet esetében – közel azonos hivatkozásokra épülnek, amelyből az következik, hogy a pénzügyintézet védekezése nem tér el minden egyedi ügy esetében, nyilvánvalóan a szerződést kötő felek sajátos körülményei kivételével. Ugyanakkor a jogszabályi érvelések, a szerződések, üzletszabályzatok értelmezése egy-egy pénzügyintézetben belül, egy-egy termékhez kapcsolódóan azonos vagy közel azonos.

Ami ügy érdemét illeti:

A peres felek között a Ptk. 685. § e) pontjában meghatározott fogyasztási szerződés jött létre, miután a felperesek gazdasági és szakmai tevékenységük körén kívül, magáncéljaik finanszírozására vettek igénybe kölcsönt az alperestől. A szerződés létrejötte időpontjában hatályos Hpt. 2. számú melléklet III/13. pontjának fogalommeghatározásának is megfelel a felek közötti szerződés, amely szerint az lakossági kölcsönszerződésnek minősül.

A felperesek állították, hogy az egyedi kölcsönszerződés részét képező általános szerződési feltételeket, a hirdetményt nem ismerték meg, azt nem vették át, így az nem válthatott a szerződés részévé. Ugyanakkor a peres iratok között elfekvő és már a keresetlevél mellékletét is képező általános szerződési feltételek és hirdetmény valamennyi oldalát a felperesek saját kezűleg aláírták, amellyel elismerték az általános szerződési feltételekben, hirdetményekben rögzítettek megismerését, ezen iratok átvételét. Mindez alapján megállapítható, hogy az általános szerződési feltételeket és a hirdetményeket a felperesek kellő gondosság mellett megismerhették, így azok az egyedi kölcsönszerződés részévé váltak.

A szerződéskötés időpontjában (2008 július 29.) hatályban lévő Hpt. 210. § /1/ bekezdése kimondja, hogy a pénzügyi intézmény pénzügyi és kiegészítő pénzügyi szolgáltatásra irányuló szerződést csak írásban vagy minősített elektronikus aláírással ellátott elektronikus okirat formájában köthet. Az írásban kötött szerződés egy eredeti példányát a pénzügyi intézmény köteles az ügyfélnek átadni.

A /2/ bekezdés akként rendelkezik, hogy a pénzügyi és kiegészítő pénzügyi szolgáltatásra irányuló szerződésben egyértelműen meg kell határozni a kamatot, díjat és minden egyéb költséget vagy feltételt, ide értve a késedelmes teljesítés jogkövetkezményeit és a szerződést biztosító mellékkötelezettségek érvényesítésének módját, követelményeit is.

A kamatot, díjat vagy egyéb szerződési feltételt a /3/ bekezdés szerint csak akkor lehet egyoldalúan, az ügyfél számára kedvezőtlenül módosítani, ha a szerződés ezt – külön pontban – a pénzügyi intézmény számára meghatározott feltételek, illetve körülmények esetére egyértelműen lehetővé teszi.

A fenti időpontban hatályos Hpt. 213. § /1/ bekezdése szerint semmis az a fogyasztási lakossági kölcsönszerződés, amely nem tartalmazza

- a) a szerződés tárgyát,
- b) az éves, százalékban kifejezett teljes hiteldíjmutatót, a hiteldíjmutató számítása során figyelembe nem vett egyéb – esetleges – költségek meghatározását és összegét vagy, ha az ilyen költségek pontosan nem határozhatók meg, az ezekre vonatkozó becslést,
- c) a szerződéssel kapcsolatos összes költséget, ide értve a kamatot, járulékokat, valamint ezek éves, százalékban kifejezett értékét,
- d) azon feltételeknek, illetőleg körülményeknek a részletes meghatározását, amelyek esetén a hiteldíj megváltoztatható vagy, ha ez nem lehetséges, az erről szóló tájékoztatást,
- e) a törlesztőrészletek számát, összegét, a törlesztési időpontokat,
- f) a szükséges biztosítékok meghatározását, valamint
- g) a szerződéshez kapcsolódóan a fogyasztótól követelt biztosítások megjelölését.

A felperesek az idézett jogszabályhely a), b), c) és d) pontjai alapján kérték a szerződések teljes érvénytelensége megállapítását.

A felperesek a kölcsönszerződés révén 27.180.000 Ft kölcsönhöz kívántak jutni és részükre forint is került átutalásra, valamint a havi részletfizetési kötelezettségüknek is forintban tesznek eleget. A perbeli esetben azonban egyértelmű, hogy a szerződést kötő felek között nem forint alapú kölcsönszerződés megkötésére került sor, hiszen maga a megállapodás is azt tartalmazza a szerződés megnevezéseként, hogy az CHF alapú elszámolással létrejött kölcsönszerződés. Az okirat általános részében megfogalmazottak szerint az alperes svájci frank kölcsönt bocsát az adósok rendelkezésére, a 27.180.000 Ft összegű finanszírozási igényük kielégítésére, kifejezett CHF elszámolás mellett. A

szerződésnek a kölcsön folyósításáról rendelkező II. fejezete 1. pontja szerint az alperes a kölcsönt minden esetben a szerződés I/1. pontjában írt forint összegben folyósítja, de ezt a folyósítás napján érvényes, a bank által alkalmazott és a bank hirdetményében hivatkozott számlakonverziós deviza vételi árfolyamon kiszámított CHF összegben tartja nyilván. A felek közötti jogügyletben nemcsak a kölcsön tőkeösszege, hanem a teljesítendő törlesztőrészek mértéke is a tőkeösszeghez hasonlóan kerül megállapításra, azaz az esedékesség napján megállapítható deviza értéket számolja át az alperes a forintban fizetendő törlesztőrészlet mértékére.

Mindezek alapján megállapítható, hogy a felek célja, valós ügyleti akarata deviza alapú kölcsönszerződés megkötésére irányult, mivel a felperesek meghatározott forint összeghez kívántak hozzájutni a szerződésben rögzített, a forint alapú hitelekhez képest alacsonyabb ügyleti kamat mellett, a hitelező akarata pedig ugyanilyen tartalmú kölcsön nyújtása volt. A felek közötti kölcsönszerződés mindez alapján a 41/1997. (III.05.) Korm. rendelet 11/B. §-ában rögzítettek szerinti deviza alapú kölcsönszerződésnek minősül.

A deviza alapú hitelezés lényege, hogy a kölcsönösszeg meghatározása, folyósítása és törlesztése forintban történik, amit azonban devizában kalkulálnak, az alapján számítják a hitelösszegeket és a törlesztőrészeket. Valójában devizában történő pénzmozgás az adott, egyedi szerződés keretei között ténylegesen nem történik (BDT.2012/73.).

A perbeli esetben deviza alapú forint hitelezés történt, hiszen a felperesek szándéka és akarata forintban folyósított kölcsön felvételére irányult, az alperes ennek megfelelően folyósította a hitelt. Miután tehát a perbeli esetben deviza alapú forint hitelezésről beszélünk, az ilyen szerződések létrejötté szempontjából lényeges körülmény a rendelkezésre bocsátott forint összeg és nem a deviza összeg meghatározása.

A Hpt. már idézett rendelkezésével összhangban áll a Ptk. 523. § /1/ bekezdésében rögzített fogalom meghatározás, amely szerint a kölcsönszerződés alapján a pénzüintézet vagy más hitelező köteles meghatározott pénzüösszeget az adós rendelkezésére bocsátani, az adós pedig köteles a kölcsön összegét a szerződés szerint visszafizetni.

Kölcsönszerződés alapján a hitelezőnek tehát meghatározott pénzüösszeget kell fizetnie az adósnak, akinek ezt a pénzüösszeget és a kikötött kamatot (hiteldíjat) kell megfizetnie a hitelező részére (Ptk. ún. Nagykommentára, II. kötet 2422. oldal KJK.1981.). Tehát a kölcsönszerződés esetében a pénzütartozásnak mindig meghatározott összeg fizetésére kell szólnia. Ezzel a megfogalmazással egyezően foglalt állást a Szerződések Joga (KJK.1993.) 54. oldal első bekezdése, amely szerint „Lényeges továbbá minden olyan kérdés, amelyet a Ptk-nak az egyes szerződésekre vonatkozó része főkötelezettségként határoz meg (pl.: kölcsönszerződésnél az összeg és a visszafizetés meghatározása; a szolgáltató kölcsönnél a kamat).” Ezzel összhangban állnak a Legfelsőbb Bíróság Gf.I.31.469/1992. és a BH.1993/513. döntéseként közzétettek, ami szerint a kölcsönszerződés lényeges tartalmi eleme a kölcsön összegének meghatározása. Ennek hiányában a kölcsönszerződés létrejötté nem állapítható meg. Ugyancsak ezt rögzítik a Polgári Törvénykönyv Magyarázata (KJK.2004.) II. kötetének 1884. oldalán írtak, ami szerint kölcsönszerződés a felek akaratnyilvánításával és nem a kölcsönösszeg átadásával jön létre.

Mindezek alapján megállapítható, hogy a kölcsönszerződés nem reálaktus, vagyis nem a kölcsönösszeg folyósításával – mint dologátadással – jön létre, hanem a kötelezettségvállalásokat rögzítő, jogilag kötelező szerződéses megállapodás megkötésével. Ezért a kölcsön összegét nem az határozza meg, hogy mennyit folyósít a pénzüügyi szolgáltató az ügyfele részére, hanem az, hogy milyen kölcsönösszeget határoztak meg az előre megkötött kölcsönszerződésben.

A rendelkezésre álló adatok szerint a felperesek 27.180.000 Ft kölcsönhöz kívántak jutni és ez is került átutalásra a számlájukra. Ezzel szemben az írásban megkötött szerződés a kölcsön összegét a szerződés

létrejöttének napján 213.694,- CHF-ben állapítja meg. Ez nem áll összhangban a ténylegesen folyósított 27.180.000 Ft-tal, mivel az – mint ahogyan a felperesek is hivatkoznak rá keresetük 4. oldalán – nagyobb forint összeg átutalását tette volna indokolttá. Maga a kölcsönszerződés I/1. pontja is rögzíti, hogy ez az összeg csak tájékoztató jellegű és a nyilvántartásba vett deviza összeg a szerződés megkötése, valamint a folyósítás időpontja közötti időszak alatt bekövetkező árfolyamváltozás miatt a finanszírozási igényhez képest 15%-kal növelt mértékű. A szerződés II/1. pontja részletezi, hogy a kölcsön pontosan meghatározható összege csak a folyósítás napján állapítható meg, az alperes által meghatározott számítási mód alapján. Mindebből az következik, hogy az alperes nem a szerződés megkötése napján, a kölcsönös akaratnyilvánítással elfogadott konkrét tőkeösszeggel terheli meg az adósokat, hanem a devizapiac által – a devizapiaci értékelés nyomán – utóbb, a szerződés megkötését követően kialakuló áron számított, a szerződéskötéskor nem kiszámítható tőkeösszeggel, mint tartozással.

A kölcsön összegét illetően tehát, miután annak devizában meghatározott konkrét összege a szerződés megkötése napján, figyelemmel a későbbi utalás időpontjára, nem határozható meg, a felek között kölcsönös, egybehangzó akaratnyilatkozat a kölcsönösszegnek devizában meghatározott mértékére nincs. Ugyanakkor a kölcsönszerződés forintban nem határozza meg a kölcsön összegét, kizárólag finanszírozási igényként rögzíti, amely semmiképpen nem azonos a kölcsön összegével. Miután a perbeli esetben deviza alapú forinthitelezés történt, az ilyen szerződések létrejötte szempontjából lényeges körülmény a rendelkezésre bocsátott forint összeg és nem a deviza összeg meghatározása volt. A felek között létrejött kölcsönszerződés nem határozza meg a kölcsön forint összegét és a devizában való meghatározása körében sincs egyező akaratnyilvánítás a szerződés létrejötte időpontjában, ezért a szerződés tárgya az okiratban nem meghatározott, így a felek közötti szerződés a Hpt. 213. § /1/ bekezdés a) pontjába ütközik, így az érvénytelen.

Miután a fent hivatkozott jogszabályi rendelkezések és bírói gyakorlatot összegző kommentárok szerint a kölcsönszerződés főtárgyának meghatározása a szerződés létrejötte időpontjában kell, hogy megtörténjen, a kölcsönszerződés reálaktus voltára tekintettel, a bíróság álláspontja szerint az, hogy a nem vitásan az egyedi kölcsönszerződés részévé vált általános szerződési feltételek alapján a kölcsön összege utóbb meghatározható, a kölcsönszerződést nem teszi érvényessé.

A Kúria Gfv.VII.30.078/2013/14. számú közbenső ítéletében rögzítettek szerint a Hpt. 213. §-a egyértelműen fogyasztóvédelmi célú, a fogyasztó megfelelő informáltságát célzó rendelkezés, amely alapján a „költség” jogszabály szerinti fogalmát nem a pénzügyi intézmény oldaláról, hanem a fogyasztó szempontjából kell értelmezni. Ez azt jelenti, hogy ami a fogyasztó számára fizetési kötelezettséget, terhet jelent, az költség. A vételi és eladási árfolyamok alkalmazásából eredő tétel olyan költségnek minősül, amelyeket a kölcsönszerződésekben fel kell tüntetni. Miután a felek közötti megállapodások ezen jogszabályi kritériumnak nem felelnek meg, azok emiatt is érvénytelenek a Hpt. 213. § /1/ bekezdés b) pontja értelmében.

Megállapítható volt a kölcsönszerződés érvénytelensége amiatt is, hogy nem tartalmazza a törlesztőrészek összegét és a törlesztési időpontokat sem. A korábban kifejtettek szerint a felek között devizában nyilvántartott forinthitel-szerződés jött létre és abban egyértelműen meg kell határozni a törlesztőrészek összegét. A keresetlevél mellékletét képező kölcsönszerződés – hasonlóan a kölcsön összegéhez – a törlesztőrészek mértékét is devizában határozza meg. Ugyanakkor ez az összeg a kölcsönszerződés megkötésének napján igaz, a törlesztések megfizetésekor azonban már nem. Mindemelllett pedig devizában határozza meg a mértéket, holott – a korábban kifejtettek szerint – miután forinthitel-szerződés jött létre a felek között, így azt forintban kell meghatározni. Minderre tekintettel a bíróság ezen pont alapján is megállapíthatónak látta a kölcsönszerződés érvénytelenségét.

Nem osztja azonban a bíróság a felperesnek azt az érvelését, hogy a lakossági kölcsönszerződés a Hpt. 213. § /1/ bekezdés d) pontjában rögzítettek szerint érvénytelen. A felek közötti szerződés ugyanis meghatározza azokat a körülményeket, amelyek esetén a hiteldíjmutató megváltoztatható és ezzel a jogszabályban írt kötelezettségének eleget tesz. Értelemszerűen azonban ettől eltérő az, hogy ezen, ún. ok-listában meghatározottak a Ptk. 209. § /1/ bekezdésében rögzítetteknek megfelelnek-e, azok tisztességes szerződéses kikötésnek tekinthetőek-e.

A fentiekre tekintettel tehát a bíróság a felek közötti kölcsönszerződés és a közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozat érvénytelenségét megállapította.

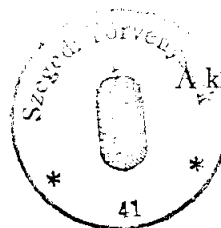
A felperesek keresetükben kizárólag a szerződés érvénytelenségének megállapítását kérték a Ptk. 239/A. §-ára hivatkozással, a jogkövetkezmények levonása nélkül.

Erre figyelemmel a bíróság kizárólag ezen kérdésben tudott döntést hozni, míg jogkövetkezmény alkalmazására, így az érvénytelenségi okok kiküszöbölésére nem volt lehetőség.

Az alperes pervesztes lett, ezért a Pp. 78. § /1/ bekezdése alapján köteles a felperesek javára perköltséget fizetni, amelynek összegét a bíróság a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3. § /3/ bekezdése alapján, valamint a lerótt illetékre figyelemmel állapította meg.

Szeged, 2013. évi november hó 18. napján

dr. Vágó Mária sk.
bíró



A kiadmány hitelül:


Fodor Ágnes
tisztviselő